

"צוות" ארגון גמלאי צה"ל (ע.ר.)

רחוב ברוך הירש 14, בני ברק 51202, ת.ד. 2222, בני ברק 51121
טל' 03-6173500 פקס 03-6173520 דוא"ל: tz-org@tzevet.co.il

סימננו : 00486221
07 אפריל 2021
כ"ה ניסן תשפ"א

לכבוד

בנימין גנץ, שר הביטחון וראש הממשלה החליפי

אדוני שר הביטחון,

הנדון: עמדת משרד הביטחון בנוגע לעתירה כנגד תוספת לגימלה הנקראת הגדלת הרמטכ"ל

1. אני פונה אליך בשם "צוות", ארגון גמלאי צה"ל ובשם גמלאי צה"ל לדורותיהם. דרושה עמדה ברורה מאת משרדך כנגד העתירה בבג"ץ שהוגשה כנגד משרד הביטחון ומשרד האוצר (בג"ץ 7922/19 צדק פיננסי נ"י הרמטכ"ל). המדובר על תוספת לקצבה הניתנת לפורשים משירות, בתנאים מסויימים, המכונה "הגדלת הרמטכ"ל". העותרים דורשים מהבג"ץ לבטלה.
2. מענק הגדלות הרמטכ"ל ניתן במשך עשרות בשנים, בהתאם להחלטות הממשלה ועל בסיס כללים שנקבעו בחוק ובתקנות. כל הרמטכ"לים לדורותיהם ולכל שרי הביטחון לדורותיהם וכל ממשלות ישראל, ללא יוצא מן הכלל, נתנו מענק זה לגמלאי צה"ל והוא הפך להיות חלק מתנאי הפרישה והשירות שלהם.
3. ועתה עומדים גמלאי צה"ל בפני איום חמור. העתירה שהוגשה בידי ארגון בשם "צדק פיננסי" טוענת כי נתינת מענק זה אינה עומדת בכללים שנקבעו בהחלטת הממשלה, ועל כן יש לבטלה. לא זו בלבד אלא שהם מבקשים מבג"ץ לפנות אל גמלאי צה"ל שקיבלו את ההגדלה ב-7 השנים האחרונות ולכפות עליהם להחזיר את הכספים שהתקבלו.
4. העותרים מבססים את טענותיהם על לשון החלטת הממשלה אשר לטענתם ההגדלות שניתנו אינן עומדות בתנאים שנקבעו בהחלטה ועל כן אינן חוקיות ויש להשיבן.
5. נציין כי למרבית גמלאי צה"ל קצבאות נמוכות, אשר הן כל הכנסתם, ומשמשת לפרנסתם, ולפרנסת התלויים בהם. האיום העולה בעתירה כנגד תוספת זו לגמלאות הינו חמור, ודרושה עמדה ברורה מאת משרד הביטחון השוללת מכל וכל את טענות העותרים.
6. והנה ממש לאחרונה קיבלו גמלאי צה"ל הודעה בתלוש השכר שלהם, בה כתוב כי "נבקש להביא לידיעתך, כי קיים קושי משפטי ביחס לרכיב "השלמות תקופת השירות" בקצבת גמלאי צה"ל. תשלום הרכיב כפוף למדיניות שתיקבע הממשלה ולהסדרה. עם קבלת ההחלטות בעניין יימסר עדכון מסודר". הודעה זו מעוררת דאגה ותמיהה בקרב גמלאי צה"ל ופוגעת בהם. היא מעמידה בספק זכות קניינית וסוציאלית שהיא שלהם כבר שנים רבות.
7. נראה כי עמדת משרדך חייבת להיות כי אין להשיב ולבטל את תוספת זו הניתנת שנים רבות. אם יש צורך משפטי פורמלי בכך אפשר לתת החלטת ממשלה נוספת ולהשלים החסר. נזכיר כי ההקצאה לכספי תוספות אלה היא חלק מהתקציב ואינה חדשה, אלא עומדת ועמדה תמיד בבסיס התקציב ואין צורך לשנות משהו מבחינה כלכלית, רק להצהיר על המדיניות הנוהגת בפועל ולחדד את מה שנדרש בנוסח החלטת הממשלה. עמדת העותרים המבקשת מבית המשפט "הסדרה" מקובלת עלינו, ואנו חושבים שטוב יהיה להסדיר אחת ולתמיד בצורה ברורה את נושא ההגדלות, למנוע לזות שפתים עתידיים ואיומים מצד בעלי אינטרסים.

8. אדוני שר הביטחון, אנו מבקשים ממך להשיב לבג"ץ, **תשובתך ועמדתך טרם ניתנו**. ולהודיע כי עמדתך היא כי יש לדחות את העתירה, וככל שיש צורך לתת החלטה נוספת של הממשלה, הדבר יוסדר.
 9. נזכיר מקצת מהטעמים המצדיקים את דחית העתירה:
 10. הסתמכות: כפי שהוסבר בתשובת "צוות" לעתירה, ונאמר מפורש מפי שופטי בית המשפט העליון בעצמם בדיון המקדמי, המענק ניתן במשך עשרות שנים, מצב שיצר הסתמכות חזקה, ברורה ומוחלטת כי ינתן גם בעתיד ולבטח שלא ילקח ממנו שניתן לו. ההסדר נהוג במשך עשרות שנים, כולם יודעים עליו ומצפים לו, נעשה בהוראות הרמטכ"לים, כל ממשלות ישראל ושרי הביטחון והאוצר לדורותיהם, ובאישור הפצ"ר. לא ניתן לפגוע בהסתמכות זו.
 11. פגיעה בקניין: קצבתם של הגמלאים, אשר ממנה הם חיים, היא קניינם המוגן. אין לפגוע בקניין זה בצורה רטורואקטיבית. ככל שיש בעיה בנהלי ההגדלות (ולדעתנו אין כזו), אין לכך רלוונטיות כלפי העבר. בהתאם לכללי המשפט כל מה שיוחלט בנושא יהיה צופה פני עתיד. יש לדחות את טענות ההשבה, ולהוציא מן הדיון את מי שכבר קיבל את ההגדלות ומוחזק אך ורק כבן ערובה. לא יעלה על הדעת כי אנשים בגיל מבוגר, החיים מקצבת הגמלאות שזכו לה בזכות לאחר עשרות שנות שירות למען המדינה, יכנסו תחת איום בגלל בעיה שאיננה רלוונטית אליהם בכלל.
 12. שיהוי: העתירה הוגשה בשיהוי כלפי הסדר ההגדלות וכלפי החלטות הממשלה שניתנו לפני שנים רבות וכלפי נוהג שקיים תקופה ארוכה ויש לדחות אותה על הסף מטעמים אלו בפני עצמה.
 13. פגיעה בזכויות אדם של גמלאי צה"ל: העתירה מבקשת לפגוע בזכויות אדם בסיסיות של גמלאי צה"ל, ללא הסמכה וללא הצדקה.
 14. פגיעה בחלשים: איזה כספים העותרים מבקש להשיב שנים אחורה? מקשישים שהתקיימו ממנה, קנו אוכל ותרופות? האם נכון שיהיה גרזן שמונף עליהם עד שיפתרו שאר הדברים? נא הנחה את גורמי משרדך להגן על גמלאים אלו, שאני מזכיר כי הם אינם עובדים רגילים אלא משרתי צה"ל שהוצאו לפנסיות בהתאם לצרכי הצבא ואך ורק בהתאם לכך, ולא לתת למצב הדברים בו העותרים מערבבים ומכניסים לעתירה גם סעד השבה מגמלאים החיים מהקצבה.
 15. פגיעה בזכויות סוציאליות: העתירה מבקשת לפגוע בזכויות הסוציאליות של גמלאי צה"ל ובזכותם להתקיים בכבוד על קצבת הפרישה שלהם.
 16. חוסר הבחנה בין המשרתים בצבא לבין עובדים רגילים: העתירה מבוססת על חוסר הבחנה וחוסר הבדלה בין שונים. משרתי צה"ל אינם עובדי מדינה רגילים. אין להם את הזכויות וההגנות הקיימות לעובדי מדינה, את הזכות להתאגד, את היכולת לקבל קביעות ולצאת לפנסיה בהתאם לצרכיהם. הם ידעו שהם עובדים על פי צרכי הצבא, ומוצאים לפנסיה בהתאם לצרכיו, פעמים רבות בגיל צעיר וללא מקצוע ויכולת השתכרות וזה באזרחות. השירות שלהם איננו עבודה רגילה ולא נכון להשוות אותם לעובדי מדינה אחרים, לא בתנאי העבודה ולא בתגמולים.
- נזכיר עוד כי
17. להלן תמצית נימוקינו כפי שהגשנו אותם לבית המשפט:
 - א. ההחלטה על קצבתו של כל גמלאי צה"ל ניתנה על ידי הממונה על הגמלאות בהליך חוקי ואינדיבידואלי לפי חוק שירות הקבע בצה"ל גמלאות ולא ניתן לשנות זאת רטורואקטיבית כעבור שנים.
 - ב. הקצבה לרבות תוספת זו שהיא חלק נפרד ממנה (להלן - הקצבה) היא קניינו הפרטי של כל גמלאי שקבל אותה ולא ניתן להפקיע אותה. העתירה באה לפגוע בזכות יסוד המעוגנת בחוק יסוד.
 - ג. הקצבה היא זכות סוציאלית של כל גמלאי וראויה היא להגנה משפטית בתור שכזו.
 - ד. הקצבה היא זכות חוזית שבשלה ומומשה. תנאי פרישה מצה"ל הם חלק בלתי נפרד מתנאי השרות. חובות השרות נלוות זכויות.
 - ה. הקצבה משמשת לביטחונם האישי של הגמלאים והתלויים בהם, היא משמשת לפרנסתם ולמקור מחייתם. היא משמשת לצרכיהם הבסיסיים כמו מזון ותרופות. זו זכות יסוד שלא ניתן להפקיע אותה זמן רב לאחר שניתנה.

- ו. הגמלאים נתנו תמורה מלאה לקצבתם זו. הם נתנו את הטובות שבשנותיהם והתמסרו ללא תנאי וסייג לשרות שאין למעלה ממנו.
- ז. הקצבאות ניתנו על ידי המוסמכים והמופקדים על צה"ל ועל המשרתים בו לפי חוק יסוד הצבא.
- ח. הקצבאות נתנו מכוח חוק התקציב ומתקציב הביטחון בידי המוסמכים להוצאה תקציבית זו.
- ט. הקצבאות ניתנו בידי הנושאים באחריות לביטחון המדינה לצה"ל ולשרות בו. אין לנתק בין סמכות לאחריות כפי שרוצים העתירה והממונה על השכר שמסתתר מאחוריה.
- י. הגמלאים קיבלו את הקצבאות בתום לב. יהיה זה חוסר תום לב להתנער מכך כעבור שנים.
- יא. הגמלאים קיבלו קצבתם ביושר. יהיה זה חוסר יושר ולא הגון להתנער מכך כעבור שנים.
- יב. הקצבה ושיעור הקצבה נרכשו ונקבעו כחלק ממסלול השרות בצה"ל.
- יג. אוכלוסיות רבות בשירות המדינה נהנות מתוספת הותק של השירות למניין שנות עבודתן, וביניהם עובדי הוראה, מערכת המשפט, המגזר הציבורי ועוד.
- יד. קיימים הסדרים דומים בשירות המדינה – במשטרת ישראל ושירות בתי הסוהר.
- טו. בית המשפט קבע כבר בעבר כי לא ניתן לשנות באופן רטרואקטיבי את תנאי השירות של משרתי הקבע לאחר שנתנו את מיטב שנותיהם לשירות המדינה.
- טז. זכויות היסוד של הפרט נתונות גם למשרתים בצה"ל ולפורשים מהשרות.
- יז. העובדה כי השרות בצה"ל לא היה במסגרת יחסי עובד-מעביד במובן המשפטי אין משמעה שזכויות שנרכשו בעבודה של ממש לא ראויות להגנה משפטית.
- יח. לדעתנו אין מקום לכך שבית המשפט ייתן ידו לפגיעה בבני אדם רק משום שאין הם מאורגנים בארגון עובדים יציג וזכויותיהם לא הוסדרו בהסכמים קיבוציים. אין לנצל ניצול ציני מצב זה. נהפוך הוא הם ראויים להגנת יתר.
- יט. אין להתעלם מהנהוג ומהמנהג לאורך שנים. גם הם מקנים זכויות.
- כ. הפגיעה בקצבאות כעבור שנים תעמוד בניגוד גמור לצווי המוסרי של "אל תשליכני לעת זיקנה" שעוגן בפסיקת בתי המשפט.
- כא. העתירה לוקה לגבי גמלאי צה"ל בשיהוי גמור וחמור ודי לדחותה על הסף מטעם זה בלבד.
- כב. כלל גדול בבג"צ שאין הוא דן ונותן סעד לגבי מעשה עשוי. יש לדחות את העתירה על הסף בכל הקשור לגמלאי צה"ל גם מטעם זה.
- כג. בית המשפט לא ייתן ידו לפגיעה באלמנות ויתומים והרי ידוע כי קצבת השאירים נגזרת מקצבת הגמלאים.
- כד. הדרישה של העותרים להשבה עומדת בניגוד גמור לכללים שנקבעו בפסיקת בתי המשפט להשבה. מה גם שגמלאי צה"ל רבים כבר השתמשו בכספי הקצבה ואת הנעשה לא ניתן להשיב.
- כה. העתירה מכוונת להפרת אמונים של המשרתים בצה"ל במפקדיהם, בראשי הצבא ובראשי המדינה. המשרתים בצה"ל נתנו בהם את אמונם במשך עשרות בשנים. ובג"צ לא ייתן ידו לפגוע בכך.
- כו. בית המשפט הגבוה לצדק לא ייתן ידו לאי צדק. פגיעה בגמלאי צה"ל היא אי צדק משווע.
- כז. שינוי מדיניות ניתן לעשות מבחינה משפטית מעתה ואילך עם הודעה מוקדמת ותקופת מעבר ולא רטרואקטיבית. העתירה היא לא ערכית, לא נורמטיבית ולא מוסרית. היא תגרום לפגיעה קשה במשרתים כיום בצה"ל למען העם והמדינה ולערעור האמון שלהם בצה"ל.
- כח. ביסוד העתירה נורמה ומוסר השכל שבג"צ לא ייתן ידו להם- הבטחה היא לא הבטחה הסכם הוא לא הסכם ומה שאפילו ניתן היום ובעבר לאורך שנים יילקח בדיעבד מחר. היעלה על הדעת? כיצד יאמינו המשרתים כיום כי מה שהובטח להם היום לא יילקח מהם מחר?.

כט. היעלה על הדעת שלא ניתן לתת אמון בראשי הצבא והמדינה לדורותיהם? ברמטכ"לים לדורותיהם? בשרי הביטחון לדורותיהם? בממשלות ישראל לדורותיהם?

ל. גמלאי צה"ל לדורותיהם ניהלו את חייהם בהסתמך על תנאי הפרישה שלהם ולא ניתן כעבור שנים לסובב את הגלגל אחור.

לא. לא הונחה בפני בית המשפט מטעם מחלקת העבודה בפרקליטות המדינה המייצגת את משרד הביטחון בעתירה, תשתית עובדתית המצדיקה צעד מרחיק לכת כזה של מתן הודעה כאמור.

לב. לא הוצגה בפני בית המשפט מטעם מחלקת העבודה בפרקליטות המדינה המייצגת את משרד הביטחון בעתירה הנמקה משפטית המצדיקה צעד מרחיק לכת כזה.

לג. ניתנו בעבר החלטות הממשלה בעניין התוספת להשלמות השירות והרמטכ"לים בתקופות השונות פעלו על פיהם.

לד. גם אם תתקבל הטענה כי דרך הניסוח של החלטות הממשלה בנושא זה לא היו בשעתו כליל השלמות או לוקות בחסר, ניתן לנסחם אחרת. דרך הניסוח ודרך האסדרה הם טפלים לעיקר וניתן להשלימם.

לה. יש לאפשר לצוות ולגמלאי צה"ל לפרוס בפני בית המשפט מדוע הודעה זו של מחלקת העבודה בפרקליטות המדינה המייצגת את משרד הביטחון בעתירה לא צריכה לחול על גמלאי צה"ל אשר כבר ממשו זכותם לקצבה לרבות רכיב זה לאורך זמן. הקצבה משמשת אותם למחייתם ולצרכי קיום הבסיסיים שלהם. מהם רבים לעת זקנה. מהם רבים מאוד שנאלצו לפרוש בגיל מוקדם עם קצבה נמוכה בשל צרכי הצבא ללא מקורות תעסוקה ופרנסה (ובעת שעמיתיהם בשירות המדינה נהנים מקביעות ויכולים להתפרנס עוד שנים רבות).

18. לסיכום: מתבקש כי לא תשאיר את גמלאי צה"ל ואת המשרתים בצה"ל ללא הגנה. אדוני שר הביטחון, אתה משיב בעתירה הזו. נא הנחה את העוסקים בכך במשרדך כי עמדתך היא כי יש לדחות את העתירה. אעריך מאוד אם תאשר לי לדווח על כך לאלפי חברי "צוות" גמלאי צה"ל.

בברכה,

תא"ל (במיל') מוטי בר-דגן
יו"ר "צוות"

העתק:

רא"ל אביב כוכבי, הרמטכ"ל
אלוף (במיל') אמיר אשל - מנכ"ל משהב"ט
אלוף יניב עשור - ראש אכ"א